

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

3/S-son (4-jild)

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ S/3(4) - 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Ҳожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликов Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолiddиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудир;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Қаюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохидат Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Караматдиновна – психология фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

Содиқова Шоҳида Мархабобевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Tillaxodjayeva Hurshida Djumavayevna</i> TURKISTONDA OILA VA NIKOH MUNOSABATLARINUNG O'ZIGA XOS JIHATLARI VA ROSSIYA IMPERIYASI BOSQINIDAN KEYIN MINTAQADA YUZ BERGAN DEMOGRAFIK JARAYONLAR	16-24
<i>A'zamova Mahliyo Panji qizi</i> ARIYANAM VAYJA GEOGRAFIK NOM TARIXI	25-29
<i>Xo'jageldiyev Ibodulla Mamaradjab o'g'li</i> DEMOGRAFIK XAVF XATARNI PAYDO QILADIGAN SHART – SHAROIT VA OMILLAR	30-34
<i>Norboyev Sarvar Qahramon o'g'li</i> SUG'D TARIXIY GEOGRAFIYASIGA DOIR MULOHAZALAR (AHAMONIYLAR DAVRI MISOLIDA)	35-39
<i>Boboqulov Oxunjon Axmat o'g'li</i> O'ZBEKISTON SSR NING AFRIKA DAVLATLARI BILAN ILMIY-TEXNIKAVIY HAMKORLIGI	40-44
<i>Салаев Ихтиёр Бахтиёрвич</i> ХОРАЗМ ИМОРАТСОЗЛИГИДА ҒИШТНИНГ ТАЙЁРЛАНИШ УСУЛЛАРИ	45-49
<i>Бабажанова Дилрабо Ражаповна</i> “ЁДГОРГА ЕТИШИНГ!”	50-56
<i>Тўйчибоев Баходир Босимович, Абдуматов Алишер Ахматкулович</i> АКАДЕМИК АБДУЛАҲАД МУҲАММАДЖОНОВ ФАОЛИЯТИДА МИЛЛИЙ ЎЗЛИКНИ АНГЛАШ МАСАЛАСИ	57-61
<i>Atavullayeva Shaxlo Musoyevna</i> YANGI O'ZBEKISTON TARAQQIYOTIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARINING ROLI.....	62-66
<i>Xolliyev Azizbek Go'zalovich</i> ROSSIYA TASHQI IQTISODIY ALOQALARINING MOLIYAVIY JIHATLARI (XIX ASRNING OXIRGI CHORAGI - XX ASR BOSHI)	67-73

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>To'uchiyev Elnurjon Kosim o'g'li</i> RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA MOLIYAVIY XIZMATLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI: MIKROMOLIYALASHTIRISH, FINTECH VA INNOVATSION MOLIYAVIY MAHSULOTLARNING ROLINI OSHIRISH	74-79
<i>Зарипов Хуршид Закир ўғли</i> ХОРАЗМ ВИЛОЯТИДА ИНСОН КАПИТАЛИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ ВА УНДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ ДАРАЖАСИНИ БАҲОЛАШ ЙЎЛЛАРИ	80-86

Pazildinov Muxiddin Maxammadin o'g'li

O'ZBEKISTONDA ELEKTRON TIJORATNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI 87-100

Aytiyeva Sevara Allaberdiyevna

O'ZBEKISTONDA KICHIK TADBIRKORLIK SUB'EKT LARI TOMONIDAN YUK TASHISH XIZMATI KO'RSATISHNING TASHKILY-IQTISODIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH 101-104

Isayev Atabek Djurabayevich

MONETAR REJIMLARINING TURLARI VA O'ZBEKISTONNING INFLYATSION TARGETLASHGA O'TISHI 105-112

Алиева Надирахон Абдумаликовна

ИПАКЧИЛИК КОРХОНАЛАРНИНГ ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТИНИ БОШҚАРИШ ЖАРАЁНИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ИМКОНИЯТЛАРИ 113-120

Ruziyev Zafar Ikramovich

KAPITAL BOZORI INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI 121-127

Azizkulov Bakhtiyar, Saifullayev Sanjarbek

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA DAVLATNING MOLIYAVIY – INVESTITSION SIYOSATI VA QABUL QILINGAN IQTISODIY ISLOHOTLAR 128-134

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Sultonova Shakhnoza

JADIDCHILIK HARAKATINING MILLIY TARBIYANI YUKSALTIRISHDAGI ROLI 135-140

Razzoqova Shohsanam

MARKAZIY OSIYO DINLARI 141-147

Ziyotova Adolat Ergashevna, Mamaraximov Kahramon Xaltuxtashevich

YANGI O'ZBEKISTON YOSHLARINI MAFKURAVIY TAHDIDLARDAN ASRASHNING MA'NAVIY-MA'RIFIY ASOSLARI 148-154

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Кўчимов Шухрат Норқизилович

ЎЗБЕКISTONDA ДАВЛАТ ТИЛИ РИВОЖИНИНГ МУҲИМ МАСАЛАЛАРИ 155-158

Рузиева Ситора Асроровна

РОЛЬ КОНЦЕПТА «СЕМЬЯ» В ЛИНГВОКУЛЬТУРАХ ЗАПАДА И ВОСТОКА 159-163

Мирсагатова Покиза Авазбек қизи

ОБРАЗЛИ ФРАЗЕОЛОГИК БИРЛИКЛАРНИ ТАРЖИМА ҚИЛИШДАГИ МУАММОЛАР 164-170

Jurayeva Shalolaxon Xusanboyevna

MUALLIF NUTQI VA DIALOGIK NUTQ SHAKLLARINING TARIXIY ROMANLARDAGI FUNKSIYASI 171-175

Ruzibayeva Aziza Kahramanovna

J. BAYRON VA M. LERMONTOV SHE'RLARINING QISYOSLI TAHLILI 176-179

Jovbo'riyeva Saodat O'ktamovna

INGLIZ TILIDA PSIXOLOGIK TERMINLARNING YASALISH USULLARI TAHLILI 180-184

<i>Qulmamatova Muattar Otabek qizi</i> “BOYLIK” KONSEPTINING LINGVOKULTUROLOGIK TAHLILI	185-191
<i>Sanakulov Zayniddin</i> ONOMASTIKADA ONIMIZATSIYA VA APELLYATIVIZATSIYANING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI	192-197
<i>Saakyan Roza Yurevna, Jalilova Lola Jalilovna</i> TEODOR DRAYZERNING “BAXTIQARO KERRI” ROMANIDA PSIXOLOGIYA VA AXLOQ PRIZMASI ORQALI ISTAKNING ISTEZHOSINI O'RGANISH	198-205
<i>Xudoyberdieva Oyjamol Muzaffarovna</i> O'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDA «RAQS» TERMINOLOGIYASINING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI	206-211
<i>Soatmurodova Shoxista Zafar qizi</i> O'ZBEK TILIDA ATTORLIK LEKSIKASINING MAVZUVIY GURUHLARI	212-217
<i>Tadjieva Mastura Fayzullaevna</i> BASIS OF SIMILE IN METAPHORICAL MODELS WITH THE CONCEPT “LOVE” IN ENGLISH AND UZBEK	218-222
<i>Imamova Gulrux</i> JIN RIZNING “WIDE SARGASSO SEA” ASARIDA INTERTEKSTUALLIK	223-229
<i>Nazarov Sardor Shomurodovich</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA SO'Z BIRIKMALARINING SINTAKTIK MUNOSABATLARI	230-234
<i>Atamurodova Feruza Tashmurotovna</i> JON GOLSUORSINING “FORSAYTLAR HAQIDA SAGA” ASARINING EPIK TURKUMGA XOS XUSUSIYATLARI	235-239
<i>Iskandarov Bahrom</i> MARTIN IDEN ASARINING JEK LONDON HAYOTIDAGI AKSI	240-243
<i>Mustafoqulov Ro'ziqul Boynazarovich</i> ERTAKLARDA AN'ANAVIY TASVIRLAR	244-251
<i>Kuvonov Zarifjon Maxsiddin o'g'li</i> NEMIS TILIDAGI QORA VA OQ RANG KOMPONENTLI FRAZELOGIZMLARNING O'ZBEK TILIGA BERILISHI VA ULARNING SEMANTIK TADQIQI	252-256
<i>Djabbarova Shoirra Boltaevna</i> MUQOBILSIZ LEKSIKANING TARJIMA MUAMMOSI: LINGVOMADANIY TAHLIL	257-260
<i>Haydarova Kamola Davranovna</i> TURLI TIZIMLI TILLARDA OLMA LEKSEMASINING QIYOSIY-CHOG'ISHTIRMA TAHLILI	261-264
<i>Bektemirov Zohid Nodirovich</i> HOZIRGI ZAMON NEMIS TILIDA ILOVALI ELEMENTLARNING LINGVOPRAGMATIK XUSUSIYATLARI	265-269
<i>Murtazaeva Xadicha Nuriddinovna</i> TERMINOLOGIYA TADQIQOT OBYEKTI SIFATIDA	270-273

<i>Xudonazarova O'g'lonoy Allamurodovna</i> DINIY BARQAROR BIRLIKLARNING SEMANTIK XUSUSIYATLARI	274-277
<i>Bazarova Ziyoda Eshbaevna</i> ZAMONAVIY LINGVISTIK TADQIQOTLARDA BADIY MATN MUALLIFI OBRAZINING O'RGANILISHI	278-282
<i>Abdulvohidova Nafisa Serobjon qizi</i> AVIATSIYAGA OID TERMINLARNING LEKSIKOGRAFIK XUSUSIYATLARI (INGLIZ VA O'ZBEK TILLARI MISOLIDA)	283-286
<i>Sultonqulova Feruza Bobonazarovna</i> AN'ANAVIY TOSH OBRAZINING TALQINLARI XUSUSIDA	287-291
<i>Abduganiyeva Djamilya Rustamovna, Malik Hodjaev</i> KETMA-KET TARJIMADA KOGNITIV YONADSHUVI VA ESLAB QOLISH USULLARI.....	292-296
<i>Amanbaeva Dilsora</i> «BURCH» KONSEPTINING ETNIK, MILLIY-MADANIY TALQINI.....	297-300
12.00.00 – YURIDIK FANLAR	
<i>Abdullayeva Sabohat Asatullo qizi</i> BLOKCHEYN KRIMINALISTIKASI: MARKAZSIZLASHTIRISH DAVRIDA KIBER JINOYATLARNI TERGOV QILISHDA ZAMONAVIY YONDASHUV	301-308
<i>Mirzakarimova Dilafruz Danyorovna</i> KIBERXAVFSIZLIK VA KIBERMAKONDA YURISDIKSIYA CHEGARALARINI BELGILASHNING ILMIY NAZARIY MASALALARI	309-315
<i>Raxmatova Xonzodabegim Utkir qizi</i> KIBER HUQUQ SOHASIDAGI YURISDIKSIYA VA XALQARO HAMKORLIKNING NAZARIY- HUQUQIY ASOSLARI	316-323
<i>G'ulomov Shohruh Islomjon o'g'li</i> METAVERSE PLATFORMALARIDA SHAXSIY MA'LUMOTLAR VA MAXFIYLIK MASALALARI	324-330
<i>Baxromova Laylo Rayim kizi</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SAYLOV TIZIMINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	331-336
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Сафарова Замира Михлиевна</i> ФОРМИРОВАНИЕ ЛИНГВОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ У УЧАЩИХСЯ 10-11-Х КЛАССОВ СРЕДСТВАМИ НАЦИОНАЛЬНО-ПРЕЦЕДЕНТНЫХ ТЕКСТОВ	337-342
<i>Нурманов Абдиназар Ташбаевич, Каримов Мусулмонкул Бахриддинович</i> ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ РУССКОГО ЯЗЫКА К ТЕХНОЛОГИИ И ТЕХНИКЕ ЭФФЕКТИВНОГО ОБЩЕНИЯ	343-347
<i>Abdullayev Dilshod Xamidullo o'g'li</i> BOLALARDA EGILUVCHANLIK VA CHAQQONLIK SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH.....	348-352
<i>Xayritdinov Otabek Murotjon o'g'li</i> MADANIY ANTROPOLOGIYANING GUMANITAR FANLAR INTEGRATORI SIFATIDAGI	

O'RNI	353-357
<i>Kalmenov Jalg'asbay Sarsenbaevich, Ibadullaeva Zamira Kuanishovna</i> MUSIQA FANI DARSIDA PEDAGOGIK METOD VA KASBIY MAHORATI	358-361
<i>Bekchanova Nilufar Boltaboyevna</i> TABIIY FANLARNI O'QITISHDA TALABALARNING IJODIY QOBILİYATLARINI RIVOJLANTIRISHGA YORDAM BERUVCHI OMILLAR	362-367
<i>Ibragimova Dildora</i> MAXSUS MAQSADLARDA INGLIZ TILINI O'RGANISH VA O'RGATISH JARAYONIDA TEXNIKA OLIIY O'QUV YURLARI O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK KOMPETENTSIYASINI RIVOJLANTIRISH	368-371
<i>Kamalova Dilnavoz Ixtiyorovna</i> FIZIKA VA ASTRONOMIYA FANLARINI O'QITISHDA – EKSKURSIYANING O'RNI	372-377
<i>Soyibnazarov Abbosjon Ikromjonovich</i> FIZIKA FANIDAN MASALALAR YECHISHDA SIMULYATOR DASTURLARIDAN FOYDALANISH	378-383
<i>Xusmatova Xalusa Faatovna</i> ВИКТОРИНА ПО КОЛЛОИДНОЙ ХИМИИ: РАЗВИВАЕМ ЛОГИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ СТУДЕНТОВ	384-389
<i>Toshboyeva Barnoxon</i> BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARIGA SHET TILLARI O'QITISHNING PSIXOLOGIK- METODOLOGIK KONTSEPTSIYASI	390-393
<i>Shirnazarova Zamira Allaberdiyevna</i> MADANIYATLARARO MULOQOT KOMPETENSİYASINING LINGVODIDAKTIK ANAMIYATI	394-399
<i>Uralova Nurxon Mahadovna</i> ШАХСГА ЙЎНАЛТИРИЛГАН ТАЪЛИМ АСОСИДА МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИДА ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ ЖАРАЁНИНИ АМАЛГА ОШИРИШ	400-404
<i>Berдиева Ойгул Бекмуратовна</i> НОЕВКЛИД ГЕОМЕТРИЯЛАР ЭЛЕМЕНТЛАРИ ЁРДАМИДА МАТЕМАТИКА ЎҚИТУВЧИЛАРИНИ КАСБИЙ МЕТОДИК ТАЙЁРЛАШ	405-411
<i>Choriqulov Rustamjon Ibodullo o'g'li</i> TALABALARDA MUSTAQIL TALIM KO'NIKMAALARINI O'ZLASHTIRISHDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ZAMONAVIY KO'RINISHI	412-416
<i>Beknayeva Shaxnoza Vladimirovna</i> МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИДА ИНСОН RESURSLARINI BOSHQARISHDA INNOVATSION JARAYONLAR	417-423
<i>Burxiev Olimjon Boboevich</i> СИСТЕМА ПРИМЕНЕНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ КАК СРЕДСТВО ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ В ВУЗЕ	424-429

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Volume 4, Special Issue 3 (may, 2024). -430 p.

CONTENTS

07.00.00 – HISTORICAL SCIENCES

Tillakhodjayeva Hurshida Djumavayevna

FEATURES OF FAMILY AND MARRIAGE RELATIONS IN TURKESTAN AND DEMOGRAPHIC PROCESSES IN THE REGION AFTER THE INVASION OF THE RUSSIAN EMPIRE 16-24

A'zamova Mahliyo Panji kizi

HISTORY OF ARIYANAM VAYJA GEOGRAPHICAL NAME 25-29

Khojageldiyev Ibodulla Mamaradjab ogli

DEMOGRAPHIC PERIL CAUSES DANGER CONDITION - CONDITIONS AND FACTORS 30-34

Norboyev Sarvar Kaxramon ugli

REMARKS ON THE HISTORICAL GEOGRAPHY OF SUGDH (IN THE CASE OF THE ACHAEMENID ERA) 35-39

Babakulov Okhunjon Akhmat ogli

SCIENTIFIC-TECHNICAL COOPERATION OF THE UZBEKISTAN SSR WITH AFRICAN COUNTRIES 40-44

Salaev Ikhtiyor Bakhtiyorovich

METHODS OF MAKING BRICKS IN KHOREZM ARCHITECTURE 45-49

Babajanova Dilrabo Rajapovna

“FOLLOW TO YADGAR!” 50-56

Tuychiboev Bakhodir Bosimovich, Abdumatov Alisher Akhmatkulovich

THE ISSUE OF UNDERSTANDING NATIONAL IDENTITY IN THE ACTIVITY OF ACADEMIC ABDULAHAD MUHAMMADJONOV 57-61

Atavullayeva Shakhlo Musayevna

THE ROLE OF THE MEDIA IN THE DEVELOPMENT OF THE NEW UZBEKISTAN 62-66

Kholliev Azizbek Guzalovich

FINANCIAL ASPECTS OF RUSSIA'S EXTERNAL ECONOMIC LINKS (LAST QUARTER OF THE 19th CENTURY - BEGINNING OF THE 20th CENTURY) 67-73

08.00.00 – ECONOMIC SCIENCES

Tuychiyev Elnurjon Kosimovich

OPPORTUNITIES TO USE FINANCIAL SERVICES IN DEVELOPING COUNTRIES: ENHANCING THE ROLE OF MICROFINANCE, FINTECH AND INNOVATIVE FINANCIAL PRODUCTS 74-79

Zaripov Khurshid Zakir ogli

WAYS TO ASSESS THE DEVELOPMENT OF HUMAN CAPITAL AND THE LEVEL OF EFFECTIVE USE OF IT IN KHORAZM REGION 80-86

Pazildinov Mukhiddin Makhammedin ogli

DEVELOPMENT TENDENCIES OF ELECTRONIC COMMERCE IN UZBEKISTAN 87-100

<i>Aйтиева Sevara Allaberdiyevna</i> IMPROVEMENT OF THE ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC FUNDAMENTALS OF THE PROVISION OF CARGO TRANSPORTATION SERVICES BY SMALL BUSINESS SUBJECTS IN UZBEKISTAN	101-104
<i>Isaev Atabek Djurabayevich</i> TYPES OF MONETARY REGIMES AND UZBEKISTAN'S TRANSITION TO INFLATION TARGETING	105-112
<i>Alieva Nadirakhan Abdumalikovna</i> OPPORTUNITIES FOR DEVELOPING THE MANAGEMENT PROCESS OF INNOVATION ACTIVITIES IN SERIKING ENTERPRISES	113-120
<i>Ruziev Zafar Ikramovich</i> WAYS TO DEVELOP CAPITAL MARKET INFRASTRUCTURE	121-127
<i>Azizkulov Bakhtiyar, Saifullayev Sanjarbek</i> STATE FINANCIAL - INVESTMENT POLICY AND ACCEPTED ECONOMIC REFORMS IN THE DIGITAL ECONOMY	128-134
09.00.00 – PHILOSOPHICAL SCIENCES	
<i>Sultonova Shakhnoza</i> THE ROLE OF THE JADIDISM MOVEMENT IN PROMOTING NATIONAL EDUCATION	135-140
<i>Razzakova Shahsanam</i> THE RELIGIONS OF CENTRAL ASIA	141-147
<i>Ziyotova Adolat Ergashevna, Mamarakhimov Khakhramon Khaltukhtashevich</i> THE SPIRITUAL AND EDUCATIONAL BASIS OF PROTECTING YOUNG PEOPLE OF NEW UZBEKISTAN FROM IDEOLOGICAL THREAT	148-154
10.00.00 – PHILOLOGICAL SCIENCES	
<i>Kuchimov Shukhrat Norkizilovich</i> IMPORTANT ISSUES OF STATE LANGUAGE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN	155-158
<i>Ruzieva Sitora Asrorovna</i> THE ROLE OF THE CONCEPT “FAMILY” IN THE LINGUOCULTURES OF THE WEST AND EAST	159-163
<i>Mirsagatova Pokiza Avazbek kizi</i> DIFFICULTIES IN TRANSLATING FIGURATIVE PHRASEOLOGICAL UNITS	164-170
<i>Jurayeva Shalolakhon Khusanboyevna</i> THE FUNCTION OF THE AUTHOR’S SPEECH AND DIALOGICAL FORMS OF SPEECH IN HISTORICAL NOVELS	171-175
<i>Ruzibayeva Aziza Kahramanovna</i> COMPARATIVE ANALYSIS OF J. BYRON AND M. LERMONTOV’S POETRY	176-179
<i>Jovbo’riyeva Saodat O’ktamovna</i> ANALYSIS OF FORMING PSYCHOLOGICAL TERMS IN ENGLISH	180-184
<i>Qulmamatova Muattar Otabek qizi</i> LINGUOCULTURAL ANALYSIS OF THE CONCEPT OF "WEALTH"	185-191

<i>Sanakulov Zayniddin</i> LINGUISTIC CHARACTERISTICS OF PROPRIALISATION AND APPELLATIVISATION IN ONOMASTICS	192-197
<i>Saakyan Roza Yurevna, Jalilova Lola Jalilovna</i> EXPLORATION OF IRONY OF DESIRES THROUGH THE LENS OF PSYCHOLOGY AND MORALITY IN THEODORE DREISER’S NOVEL “SISTER CARRIE”	198-205
<i>Khudoyberdieva Oyjamol Muzaffarovna</i> LINGUISTIC FEATURES OF «DANCE» TERMINOLOGY IN UZBEK AND ENGLISH	206-211
<i>Soatmurodova Shoxista Zafar qizi</i> THEMATIC GROUPS OF THE PERFUMERY LEXICON IN THE UZBEK LANGUAGE	212-217
<i>Tadjieva Mastura Fayzullaevna</i> BASIS OF SIMILE IN METAPHORICAL MODELS WITH THE CONCEPT “LOVE” IN ENGLISH AND UZBEK	218-222
<i>Imamova Gulrukh</i> EXPLORING INTERTEXTUALITY IN JEAN RHYS “WIDE SARGASSO SEA”	223-229
<i>Nazarov Sardor Shomurodovich</i> SYNTACTIC RELATIONSHIPS OF WORD COMBINATIONS IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	230-234
<i>Atamurodova Feruza Tashmurotovna</i> FEATURES OF JOHN GALSWORTHY'S EPIC SERIES THE FORSYTH SAGA	235-239
<i>Iskandarov Bahrom</i> MARTIN EDEN'S REFLECTION ON THE LIFE OF JACK LONDON	240-243
<i>Ruzikul Mustafokulov Boynazarovich</i> TRADITIONAL IMAGES IN FAIRY TALES	244-251
<i>Kuvonov Zarifjon Maxsiddin o'g'li</i> TRANSLATION OF GERMAN BLACK AND WHITE PHRASEOLOGISMS INTO UZBEK LANGUAGE AND THEIR SEMANTIC ANALYSIS	252-256
<i>Djabbarova Shoirra Boltaevna</i> THE TRANSLATION PROBLEM OF NON-EQUIVALENT LEXICON: A LINGUOCULTURAL ANALYSIS	257-260
<i>Haydarova Kamola Davranovna</i> COMPARATIVE-CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE APPLE LEXEM IN DIFFERENT SYSTEMIC LANGUAGES	261-264
<i>Bektemirov Zohid Nodirovich</i> LINGUOPRAGMATIC PROPERTIES OF ADJUNCTIVE ELEMENTS IN MODERN GERMAN	265-269
<i>Murtazaeva Xadicha Nuriddinovna</i> TERMINOLOGY AS AN OBJECT OF RESEARCH	270-273
<i>Khudoynazarova Oglonoy Allamurodovna</i> SEMANTIC CHARACTERISTICS OF RELIGIOUS STABLE UNITS	274-277
<i>Bazarova Ziyoda Eshbaevna</i> THE STUDY OF THE PROBLEM OF THE IMAGE OF THE AUTHOR OF A LITERARY TEXT IN MODERN LINGUISTIC RESEARCH	278-282

<i>Abdulvohidova Nafisa Serobjon qizi</i> LEXICOGRAPHIC CHARACTERISTICS OF AVIATION TERMS (IN THE EXAMPLE OF ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES)	283-286
<i>Sultankulova Feruza Bobonazarovna</i> ON THE INTERPRETATIONS OF THE TRADITIONAL STONE IMAGE	287-291
<i>Abduganiyeva Djamilya Rustamovna, Malik Hodjaev</i> COGNITIVE PROCESSING AND MEMORY TECHNIQUES IN CONSECUTIVE INTERPRETATION	292-296
<i>Amanbaeva Dilsora</i> СИСТЕМА ПРИМЕНЕНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ КАК СРЕДСТВО ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ В ВУЗЕ	297-300
12.00.00 – LAW	
<i>Abdullayeva Sabokhat Asatullo qizi</i> BLOKCHeyN FORENSICS: A MODERN APPROACH TO CYBER CRIME INVESTIGATION IN AN ERA OF DECENTRALIZATION	301-308
<i>Mirzakarimova Dilafruz Danyorovna</i> SCIENTIFIC THEORETICAL ISSUES OF DETERMINING THE BOUNDARIES OF JURISDICTION IN CYBER SECURITY AND CYBER SPACE	309-315
<i>Rakhmatova Khanzodabegim Utkir kizi</i> THEORETICAL-LEGAL BASIS OF JURISDICTION AND INTERNATIONAL COOPERATION IN THE FIELD OF CYBER LAW	316-323
<i>Gulomov Shokhruxh Islomjon ogli</i> PERSONAL INFORMATION AND PRIVACY ISSUES ON THE METAVERSE PLATFORMS..	324-330
<i>Bakhromova Laylo Rayim kizi</i> SPECIFIC CHARACTERISTICS OF THE ELECTION SYSTEM IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	331-336
13.00.00 – PEDAGOGICAL SCIENCES	
<i>Safarova Zamira Mihlievna</i> FORMATION OF LINGUOCULTURAL COMPETENCE IN STUDENTS OF 10-11TH GRADES BY MEANS OF NATIONAL PRECEDENT TEXTS	337-342
<i>Nurmanov Abdinazar Tashbaevich, Karimov Musulmonkul Bakhriddinovich</i> PRACTICAL ASPECTS OF PREPARING A FUTURE RUSSIAN LANGUAGE TEACHER FOR TECHNOLOGY AND EFFECTIVE COMMUNICATION TECHNIQUES	343-347
<i>Abdullayev Dilshod Xamidullo o'g'li</i> DEVELOPING FLEXIBILITY AND RESILIENCE IN CHILDREN	348-352
<i>Khayritdinov Otabek Murotjon ogli</i> THE ROLE OF CULTURAL ANTHROPOLOGY AS AN INTEGRATOR IN THE SYSTEM OF HUMANITIES	353-357
<i>Kalmenov Jalgasbay Sarsenbaevich, Ibadullaeva Zamira Kuanishovna</i> PEDAGOGICAL METHOD AND PROFESSIONAL SKILLS IN A MUSIC LESSON	358-361
<i>Bekchanova Nilufar Boltaboyevna</i> FACTORS HELPING TO DEVELOP STUDENTS CREATIVE SKILLS IN NATURAL SCIENCE TEACHING	362-367

<i>Ibragimova Dildora</i> DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL COMPETENCE OF TEACHERS OF TECHNICAL UNIVERSITIES IN THE PROCESS OF LEARNING AND TEACHING ENGLISH FOR SPECIAL PURPOSES	368-371
<i>Kamalova Dilnavoz Ikhtiyorovna</i> THE ROLE OF THE EXCURSION IN TEACHING THE SCIENCES OF PHYSICS AND ASTRONOMY	372-377
<i>Soyibnazarov Abbosjon Ikromjonovich</i> USING SIMULATION PROGRAMS IN SOLVING PHYSICS PROBLEMS	378-383
<i>Khalisa Faitovna Khismatova</i> QUIZ ON COLLOIDAL CHEMISTRY: DEVELOPING LOGICAL THINKING OF STUDENTS	384-389
<i>Toshboyeva Barnoxon</i> PSYCHOLOGICAL AND METHODOLOGICAL CONCEPT OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO PRIMARY SCHOOL CHILDREN	390-393
<i>Shirnazarova Zamira Allaberdiyevna</i> LINGUODIDACTIC SIGNIFICANCE OF INTERCULTURAL COMPETENCE	394-399
<i>Uralova Nurkhan Makhadovna</i> IMPLEMENTATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN PRESCHOOL EDUCATIONAL ORGANIZATIONS ON THE BASIS OF PERSONALITY-ORIENTED EDUCATION	400-404
<i>Berdieva Aygul Bekmuratovna</i> PROVIDING PROFESSIONAL METHODOLOGICAL TRAINING OF MATHEMATICS TEACHERS WITH THE HELP OF ELEMENTS OF NON-EUCLIDEAN GEOMETRIES	405-411
<i>Choriqulov Rustamjon Ibodullo o'g'li</i> MODERN VIEW OF THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN MASTERING INDEPENDENT LEARNING SKILLS IN STUDENTS	412-416
<i>Beknayeva Shaxnoza Vladimirovna</i> INNOVATION PROCESSES IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN PRESCHOOL EDUCATIONAL ORGANIZATIONS	417-423
<i>Burkhiev Olimjon Boboevich</i> SYSTEM OF APPLICATION OF INFORMATION TECHNOLOGY AS A MEANS OF IMPROVING THE QUALITY OF EDUCATION IN A UNIVERSITY	424-429

Received: 05 May 2024
Accepted: 10 May 2024
Published: 25 May 2024

Article / Original Paper

PERSONAL INFORMATION AND PRIVACY ISSUES ON THE METAVERSE PLATFORMS

Gulomov Shokhrukh Islomjon ogli

Master's degree student of "Business law" at Tashkent State University of Law
rakhmatovakhonzoda55@gmail.com

Abstract. This article provides an in-depth analysis of personal data and privacy issues on metaverse platforms. First of all, the concept of metaverse, its features and advantages are explained. Then the processes of collection, storage and processing of personal data are considered in more detail. Privacy policies, legal requirements and the extent to which they are enforced are analyzed. In addition, the article proposes technological and legal solutions to protect personal information on metaverse platforms. For example, cryptographic methods, decentralized platforms, tokenization and other innovative approaches are discussed. Recommendations are also made in the field of legislation.

Keywords: Metaverse Platforms, Personal Data, Cybersecurity, Cybercrime, Privacy Issues

METAVERSE PLATFORMALARIDA SHAXSIY MA'LUMOTLAR VA MAXFIYLIK MASALALARI

G'ulomov Shohruh Islomjon o'g'li

Toshkent davlat yuridik universiteti, Biznes huquqi yo'nalishi magistranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada metaverse platformalarida shaxsiy ma'lumotlar va maxfiylik masalalari chuqur tahlil qilinadi. Avvalo, metaverse tushunchasi, uning xususiyatlari va afzalliklari bayon etiladi. Keyin esa shaxsiy ma'lumotlarni to'plash, saqlash va qayta ishlash jarayonlari batafsilroq ko'rib chiqiladi. Maxfiylik siyosatlari, qonuniy talablar va ularning qay darajada amalga oshirilishi tahlil qilinadi. Bundan tashqari, maqolada metaverse platformalarida shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish uchun texnologik va huquqiy yechimlar taklif etiladi. Masalan, kriptografik usullar, decentralizatsiyalangan platformalar, tokenizatsiya va boshqa innovatsion yondashuvlar muhokama qilinadi. Shuningdek, qonunchilik sohasida ham tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: Metaverse platformalar, shaxsiy ma'lumotlar, kiberxafsizlik, Kiberjinoyatchilik, maxfiylik masalalari

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4SI3Y2024N52>

Kirish. Raqamli texnologiyalarning rivojlanishi insoniyatning hayotiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Virtual olamlar, sun'iy intellekt (AI), bulutli hisoblash kabi yangiliklarning inson farovonligini ta'minlashdagi o'rni beqiyos. Shunday yangiliklardan biri "metaverse" tushunchasidir. Metaverse keng tarmoqli virtual olamni anglatadi, bu erda foydalanuvchilar o'zlarining avaturlari orqali virtual muhitda harakat qilishlari, boshqalar bilan muloqot qilishlari va turli xizmatlardan foydalanishlari mumkin [12].

Metaverse konsepsiyasining ilk tasavvuri 1992-yilda Neal Stephenson tomonidan "Snow Crash" romanida tasvirlangan edi [22]. Keyinchalik, metaverse g'oyasi amaliyotga

tobora ko'proq tadbiq etila boshlandi. Dastlab, Roblox, Minecraft, Second Life kabi platformalar metaversening dastlabki namunalari bo'ldi. Bugungi kunda esa Facebook (hozirgi Meta), Microsoft, Google, Epic Games, Nvidia kabi yirik kompaniyalar metaverse rivojiga katta e'tibor qaratmoqda [4]. Ularning metaverse infratuzilmalari, avatarlar, virtuallik texnologiyalari, sun'iy intellekt tizimlari va boshqa yangiliklarni joriy etishlari tufayli metaverse konsepsiyasi amaliy hayotga tobora ko'proq kirib bormoqda.

Metaverse g'oyasining ildizlari ancha oldilariga borib taqaladi. Futurologlar inson intellektining virtual olam yaratish sari intilishini juda oldindan bashorat qilganlar (Krueger, 1991). Masalan, 1980-yillarda Morton Xeylning "kiberpank" adabiy janri paydo bo'ldi [16]. Bu janrda fantastik asarlar yozilgan bo'lib, ularning ko'pchiligi virtual olam va kiberolamni tasvirlagan. Umuman olganda, insoniyat virtual olamlarni juda oldindan xayolga keltirgan va ularni borgan sari yanada mukammallashtirib borgan.

Joriy va kelajakdagi tadqiqotlarning asosiy yo'nalishlari qatoriga metaverse muhitidagi shaxsiy ma'lumotlar va maxfiylik masalalari kiritilgan [12]. Metaverse platformalari ishlashi uchun foydalanuvchilar haqidagi ma'lumotlarni to'plashi va qayta ishlashi talab etiladi. Ammo bu jarayonda shaxsiy ma'lumotlar va maxfiylikni ta'minlash masalasi dolzarb muammoga aylanadi. Shuning uchun, ushbu ilmiy maqolada metaverse muhitida shaxsiy ma'lumotlar va maxfiylik masalalarini batafsil ko'rib chiqish, mavjud muammolarni aniqlash hamda yechimlar taklif etish maqsad qilingan. Metaverse texnologiyasi kundan-kunga keng maydonlarda qo'llanila boshlandi. Ishlab chiqarish, ta'lim, sog'liqni saqlash, iste'mol sohalari metaversedan keng foydalana boshladi [1]. Aynan shu sababli, metaverse muhitida shaxsiy ma'lumotlar va maxfiylik masalalarini yechish alohida ahamiyat kasb etadi. Virtual olam foydalanuvchilarining huquqlari himoyalangan bo'lishi lozim. Bu esa, o'z navbatida, metaverse sohasining sog'lom ravishda rivojlanishi uchun zamin yaratadi.

Adabiyotlar sharhi. *Metaverse tushunchasi va uning texnologik taraqqiyoti.* Metaverse atamasi ilk bor 1992-yilda Neal Stephenson tomonidan "Snow Crash" romanida tasvirlangan virtual olamga nisbatan qo'llangan [22]. Ushbu romanda tasvirlangan g'oyalar metaversening asosiystudiyasiga aylangan desak ham bo'ladi. Stephenson metaverse olamini kiberpankning olamidagi virtual joy, unda odamlar o'zlarining avatarlari orqali harakatlanishlari mumkinligini bayon etgan edi.

Roman chop etilganidan so'ng, bir qancha kompaniyalar Stephenson tomonidan tasvirlangan g'oyalarni hayotga tadbiq etish ustida ish olib bora boshladilar. Natijada, dastlabki metaverse platformalari dunyoga keldi. Ularning qatoriga Roblox, Minecraft, Second Life, There, Sinverse, Habbo Hotel singari platformalarni kiritish mumkin [19].

Bu platformalar metaverse konsepsiyasining keng rivojlanishiga zamin hozirladi. Foydalanuvchilar virtual olamda erkin sayr qila olishlari, turli faoliyatlarni amalga oshirishlari va boshqalar bilan muloqot qilishlari mumkin edi. Shu bilan birga, ushbu platformalar bir qator muammolarni ham ko'rsatib berdi. Ular shaxsiy ma'lumotlar va maxfiylikni ta'minlay olmaslik, kontent nazoratining qiyinligi, texnik muammolar kabi masalalardir.

Keyinchalik, metaverse g'oyasi katta kompaniyalar tomonidan qabul qilina boshlandi. Facebook (hozirgi Meta), Microsoft, Google, Epic Games, Nvidia va boshqa yirik kompaniyalar metaverse rivojiga katta investitsiyalar ajratdilar [10]. Ular metaverse infratuzilmalari, avatar texnologiyalari, virtual reallik qurilmalari, sun'iy intellekt tizimlari va boshqa yangiliklarni joriy etishga kuchli e'tibor bera boshladilar.

Bu jarayon birmuncha muddatli bo'lib, turli bosqichlarni o'z ichiga oladi. Katta kompaniyalar avval konseptsiyani ishlab chiqdilar, keyin infratuzilmalarni shakllantira boshladilar va hozirda foydalanuvchi bo'g'inini shakllantirmoqdalar [12]. Masalan, 2022-yilda Meta kompaniyasi \$10 milliarddan ortiq mablag'ni metaverse rivojiga sarfladi. Microsoft esa \$50 milliard hajmdagi metaverse sarmoyasini e'lon qildi [21]. Ushbu investitsiyalar tufayli metaverse ko'plab sohalar uchun tez va mukammal ishlay boshladi. Shuningdek, u biznes tarmoqlari uchun ham qiziqarli yo'nalishga aylanmoqda.

Shaxsiy ma'lumotlarni to'plash va ularni qayta ishlash jarayonlari. Metaverse muhitida foydalanuvchilarning turli turdagi shaxsiy ma'lumotlari to'planadi va qayta ishlanadi. Bu jarayon quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

1. Ro'yxatdan o'tish vaqtida ma'lumotlar to'plash. Foydalanuvchilar metaverse platformasiga kirish uchun ism, yosh, manzil, elektron pochta manzili, telefon raqami kabi asosiy shaxsiy ma'lumotlarni kiritishlari talab etiladi [10]. Bu ma'lumotlar saqlanadiyu, keyinchalik turli maqsadlarda qayta ishlanishi mumkin.

2. Avatar yaratish va uni boshqarish jarayonida ma'lumotlar to'plash. Ko'plab metaverse platformalari foydalanuvchilardan o'zlarining virtual avatarlarini yaratishlarini so'raydi. Bu jarayonda ularga jins, qomat, yuz ko'rinishi, kiyim-kechak va boshqa tafsilotlarni tanlash taklif etiladi [26]. Bu ma'lumotlar ham yig'ilib, keyinchalik tahlil qilinishi mumkin.

3. Virtual harakatlar va hatti-harakatlarni kuzatish. Metaverse tizimlarida foydalanuvchilarning virtual olamdagi harakatlari, ularga qiziqishlar, animatsion ko'rinishlari, ovozi, hatti-harakatlari hamda ular bilan bog'liq boshqa ko'rsatkichlar kuzatib boriladi va saqlanaveradi [7]. Bu ma'lumotlardan foydalanuvchining xatti-harakatlarini bashorat qilish, uni toifalashtirishda foydalaniladi.

4. Ovoz yozuvlari va video tasvirlarni olish. Ba'zi metaverse platformalarida foydalanuvchining ovoz yozuvlari, video tasvirlari hamda biometrik ma'lumotlari to'planishi mumkin [26]. Bu ham foydalanuvchini identifikatsiya qilish, uni boshqalardan ajratib turish hamda potentsial tahdidlarni aniqlash uchun kerak bo'ladi.

5. Ijtimoiy aloqalar, do'stlar, ijtimoiy tarmoqlardagi faollikni kuzatish. Metaverse da insonlarning qaysi avatar bilan va qay darajada ijtimoiy muloqotda bo'layotganliklari ham kuzatiladi. Bu esa ularning ijtimoiy aloqalarini bashorat qilish va tahlil qilishga xizmat qiladi [24].

To'plangan ma'lumotlar turli maqsadlarda qayta ishlanadi. Masalan, foydalanuvchilarga mos reklamalar ko'rsatish, kontent va xizmatlarni avtomatik tavsiya qilish, ularning xatti-harakatlarini tahlil qilish, prediktiv modellar yaratish uchun [24]. Metaverse tizimlaridagi sun'iy intellekt (AI) algoritmalari ham shaxsiy ma'lumotlardan foydalanadi va ularni tahlil qiladi [12]. Ushbu jarayonlarda shaxsiy hayot daxlsizligi va maxfiylik masalasi dolzarb muammoga aylanadi. Ma'lumotlarning ommabop platformalarda saqlanishi, noto'g'ri yoki stereotipik ma'lumotlarning hosil bo'lishi, ma'lumotlar oqibatlarining oldindan aytib bo'lmasligi kabilar turli muammolarga sabab bo'lishi mumkin (He et al., 2022). Shuning uchun, metaverse muhitida shaxsiy ma'lumotlar va maxfiylikni ta'minlash uchun chuqurroq tahlillar hamda samarali yechimlar talab etiladi.

Maxfiylik siyosatlarini va qonuniy tartibga solishning tahlili. Metaverse muhitida shaxsiy ma'lumotlar va maxfiylikni tartibga solish uchun turli siyosatlar va qonunchilik asoslari mavjud. Ammo bu mexanizmlarning ham kamchiliklari bor.

Maxfiylik siyosatlari: Metaverse platformalari o'z foydalanuvchilariga maxfiylik siyosatlarini taklif etadilar. Bu siyosatlar shaxsiy ma'lumotlarni to'plash, saqlash, ulardan foydalanish va boshqa masalalarni tartibga soladi.

Masalan, Meta (Facebook) kompaniyasining maxfiylik siyosatida shu kompaniyaning egallari, xodimlari va sheriklariga foydalanuvchilarning shaxsiy ma'lumotlaridan foydalanish huquqi berilganligi belgilab qo'yilgan [23]. Shuningdek, reklama kampaniyalarida, ilmiy tadqiqotlarda va boshqa loyihalarida foydalanuvchi ma'lumotlariga murojaat qilishlari mumkinligi yozib qo'yilgan.

Biroq, bunday maxfiylik siyosatlari foydalanuvchilar uchun noaniq va chuqur tushunib olingani yo'q. Ba'zan siyosatlardagi shartlar bir-biriga zid kelishi ham mumkin. Shuningdek, maxfiylik siyosatlarini buzish yoki undan chetga chiqish holatlari uchrab turadi. Sababi, maxfiylik siyosatlari odatda huquqiy majburiyatga ega bo'lmaydi [23].

Shuningdek, foydalanuvchilarga o'z shaxsiy ma'lumotlarini nazorat qilish imkoniyati berilmagan. Odatda, ma'lumotlar platformalar tomonidan sizning roziliingsiz ham yig'ilishi, saqlinishi va ishlatilinishi mumkin. Bu esa maxfiylikka jiddiy tahdid tug'diradi.

Qonuniy tartibga solish: Turli davlatlar ham metaverse muhitida maxfiylik va shaxsiy ma'lumotlarni tartibga solish uchun qonunlar va me'yoriy hujjatlar ishlab chiqmoqda.

Masalan, Yevropa Ittifoqida GDPR (General Data Protection Regulation) amaldadir [14]. Bu qonun foydalanuvchilarning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish bilan bog'liq normalarni o'z ichiga oladi. Kompaniyalar foydalanuvchilarining ma'lumotlaridan ularning roziliklarini olgan holda foydalanishlari lozim bo'ladi. GDPR shaxsiy ma'lumotlar xavfsizligini ta'minlash, "unutilish huquqi"ni berish va bir qator boshqa huquqlarni kafolatlaydi.

AQSH va boshqa mamlakatlarda ham metaverse muhitida maxfiylikni ta'minlash uchun qonunlar ishlab chiqilmoqda. Masalan, AQShda Federal Kommersiya Komissiyasi foydalanuvchilar huquqlarini himoya qilish bo'yicha qoidalar ishlab chiqmoqda [3]. Shuningdek, Xitoy, Yaponiya, Janubiy Koreya va boshqa mamlakatlarda ham shunga o'xshash tartibga solish mexanizmlari joriy etilmoqda.

Shu bilan birga, hozirgi qonunlar metaversening murakkab muammolarini to'liq qamrab olmaydi. Virtual olamning o'ziga xos xususiyatlari mavjud bo'lib, ular maxfiylik va shaxsiy ma'lumotlarni himoyalashda qo'shimcha yondashuvlarni talab etadi.

Muammo shundaki, metaverse texnologiyalari juda tez rivojlanib bormoqda. Qonunchilik esa bu jarayonga muvofiqlanishda orqada qolmoqda. Shuningdek, davlatlararo kelishuv va xalqaro hamkorlik ham yetarli emas [15]. Bu esa shaxsiy ma'lumotlar va maxfiylik masalasini yanada murakkablashtirmoqda.

Qonunchilikni takomillashtirish talab etiladi. Metaverse uchun maxfiylik va ma'lumotlarni himoyalash standartlari ishlab chiqilishi lozim. Bunday standartlar barcha mamlakatlar uchun umumiy bo'lishi va metaverse muhitining xususiyatlarini hisobga olishi kerak. Bundan tashqari, qonunlarni kuchsiz va bo'shliqlarini tuzatish zarur.

Shaxsiy ma'lumotlarni himoyalash yechimlarining tahlili. Ilmiy adabiyotlarda metaverse muhitida shaxsiy ma'lumotlar va maxfiylikni ta'minlash uchun turli texnologik va huquqiy yechimlar taklif etilgan. Ularni quyidagi toifalarga ajratish mumkin:

Kriptografik usullar:

- Gomeomorfik shifrlash usuli metaverse muhitida shifrlangan ma'lumotlar ustida amallar bajarishga imkon beradi [27]. Masalan, hisoblash amallarini bevosita shifrlangan

ma'lumotlar ustida amalga oshirish mumkin. Bu usul foydalanuvchilarning shaxsiy ma'lumotlarini himoyalashga yordam beradi.

- Differentsial maxfiylik usuli ma'lumotlardagi shaxsiy tafsilotlarni himoyalashga mo'ljallangan [6]. Ushbu usulda foydalanuvchilarning maxfiyligini buzadigan ma'lumotlar hosil bo'lishining oldini olish mumkin.

- Bulutli hisoblashda shaxsiy ma'lumotlarni himoyalash uchun kriptografik protokollardan foydalanish, masalan, amaliy crypto sistemalari qo'llash tavsiya etiladi [19]. Bu metaverse ma'lumotlar omborlari xavfsizligini ta'minlaydi.

- To'g'ridan-to'g'ri aloqalar vaqtida homomorphic shifrlashdan foydalanish orqali foydalanuvchilarning shaxsiy muloqotlarini himoya qilish mumkin [25].

Desentralizatsiyalangan platformalar:

- Blockchain asosidagi metaverse platformalari foydalanuvchilar ma'lumotlarining markazlashmagan holda saqlanishi va xavfsizligini ta'minlaydi [5]. Bu tizimlar ishonchsiz markaziy serverlar xataridan xoli bo'ladi.

- Blokcheinlarda foydalanuvchilar o'z ma'lumotlarini nazorat qila oladilar, ularni kim va qanday ko'rganligini bilishlari mumkin bo'ladi [20].

- Bunday metaverse tizimlarida maxfiy kalitlar va ruxsatnomalarga asoslangan maxfiylik mexanizmlari joriy etilishi rejalashtirilgan [9].

- Konsensus mexanizmlariga asoslangan, ochiq kodli va markazlashmagan metaverse platformalari ham rivojlantirilmoqda [17].

Tokenizatsiya usuli:

- Tokenizatsiya usuli shaxsiy ma'lumotlarni kodlashtirilgan belgilar (tokenlar) bilan almashdiradi [13]. Bu usul maxfiylikni ta'minlashga xizmat qiladi.

- Faqat avtorizatsiya qilingan subyektlargina tokenlar orqali shaxsiy ma'lumotlarni ochishlari mumkin bo'ladi.

- Tokenlar kriptografik usullar yordamida himoyalangan bo'ladi.

- MetaMask tokenizatsiya tizimlarining biri bo'lib, u metaverse foydalanuvchilarining maxfiyligini ta'minlaydi [8].

Boshqa yechimlar:

- Alohida maxfiylik tamoyillari va standartlarini ishlab chiqish [10]. Ular asosida metaverse muhitida foydalanuvchining maxfiylik huquqlari himoya qilinadi.

- Foydalanuvchilarning shaxsiy ma'lumotlar va maxfiylikka oid huquqlarini qonunchilik yo'li bilan belgilash [2].

- Xalqaro hamkorlik va umumiy standartlarni joriy etish orqali metaverse maxfiylik muammosini hal etish [15]. Bunga yevropa, amerika va osiyo davlatlari shaxsiysan javob berishi lozim.

- Metaverse tizimlari uchun maxfiylik va shaxsiy ma'lumotlarni himoyalash bo'yicha tashkiliy nazorat va monitoring mexanizmlarini yaratish [7].

- Metaversening o'zida shaxsiy ma'lumotlarni himoyalash uchun qat'iy xavfsizlik siyosatini joriy etish [1]. Masalan, hujjatlar shartnomasi mexanizmini samarali yo'lga qo'yish.

Xulosa. Metaverse platformalari hayotimizga tobora chuqurroq kirib bormoqda. Virtual olamning afzalliklari ko'p bo'lsa-da, shaxsiy ma'lumotlar va maxfiylik masalalari dolzarb muammoga aylanmoqda. Ushbu ilmiy maqolada metaverse muhitidagi shaxsiy ma'lumotlar va

maxfiylik muammolari chuqur tahlil qilindi. Shuningdek, ushbu muammolarni hal etish bo'yicha samarali yechimlar taklif etildi.

Dastlab, metaversening paydo bo'lishi, texnologik taraqqiyoti va asosiy xususiyatlari bayon etildi. Keyin, metaverse platformalarida shaxsiy ma'lumotlarni to'plash, saqlash va qayta ishlash jarayonlari batafsil yoritildi. Shu bilan birga, bu jarayonlardagi asosiy muammolar aniqlandi. Masalan, shaxsiy ma'lumotlar haqiqatdan ham xavfsiz saqlanadimi, ulardan nojo'ya maqsadlarda foydalanilmayaptimi, foydalanuvchilar maxfiyligi buzilmayapmidim degangga o'xshash savollar muhokama qilindi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, hozirgi maxfiylik siyosatlari va qonunchilik etarli emas. Maxfiylik siyosatlari ko'pincha noaniq bo'ladi, qonunlar esa metaversening murakkab muammolarini qamrab olmaydi. Shuning uchun maxfiylik siyosatlari yangilanishi, qonunchilik takomillashtirilishi lozim ekan. Muammolarni hal etish uchun turli yechimlar taklif etildi. Jumladan, kriptografik usullar, tokenizatsiya, blokchein asosidagi decentralizatsiyalangan platformalardan foydalanish tavsiya etildi. Shuningdek, xalqaro hamkorlik va standartlar joriy etish, maxfiylik tamoyillari ishlab chiqish, tashkiliy nazorat mexanizmlarini yaratish kabi yechimlar muhokama qilindi. Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, metaverse texnologiyalarining rivojlanib borishi bilan shaxsiy ma'lumotlar va maxfiylik masalalari yanada dolzarb bo'lib boradi. Shuning uchun bu yo'nalishdagi ilmiy tadqiqotlar, amaliy yechimlar ishlab chiqish hamda qonunchilik sohasidagi islohotlarni davom ettirish lozim bo'ladi.

Ushbu maqolada ko'tarilgan masalalar va taklif etilgan yechimlar metaverse platformalarida shaxsiy ma'lumotlarni himoyalash, foydalanuvchilar maxfiyligini ta'minlash uchun katta ahamiyatga ega bo'ladi. Nazariy jihatdan ham, amaliy jihatdan ham ushbu yo'nalishni qo'llab-quvvatlash barcha tomonlar manfaatlariga to'g'ri keladi. Nihoyat, eng muhimi - virtual olamning afzalliklaridan bahramand bo'lish uchun maxfiylik masalasiga alohida e'tibor qaratish eng dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Bauer, K., Lee, L. K., Lau, N., Lim, W., & Clarke, J. (2022). Metaverse: A new frontier for cybersecurity. *IEEE Software*, 39(5), 26-33.
2. Bräunlich, K., Sembach, L., Trenczek, T., Eggert, S., Dix, D., Dunstan, K., & Wiens, V. (2021, April). User privacy and data protection in the metaverse. *2021 IEEE Conference on Virtual Reality and 3D User Interfaces Abstracts and Workshops (VRW)*, 731-732.
3. Brill, J. (2022). Rising risks in the metaverse and effects for competition and consumer protection. *Competition Policy International*.
4. Duan, H., Li, J., Fan, S., Lin, Z., Wu, X., & Cai, W. (2021). Metaverse for social good: A university campus prototype. *arXiv preprint arXiv:2109.09828*.
5. Duan, H., Wang, Y., Zheng, Z., Gao, J., Wu, X., Wang, J., & Chen, X. (2022). Blockchain-enabled decentralized metaverse: challenges and solutions. *IEEE Internet of Things Journal*.
6. Dwork, C., & Roth, A. (2014). The Algorithmic Foundations of Differential Privacy. *Foundations and Trends in Theoretical Computer Science*, 9(3-4), 211-407.
7. Elbamby, M. S., Perfecto, C., Bennis, M., & Doppler, K. (2022). Towards low-latency and ultra-reliable virtual reality. *IEEE Network*, 36(2), 215-221.
8. Hess, K., Barrows, G., & Stein, A. (2022). Web3 Metaverse Value Systems. Available at SSRN 4067538.

9. Jiang, J., Zhou, Y., Wen, X., Ma, J., & Li, W. (2022). Secure metaverse: privacy analysis, models, channels and mechanisms. arXiv preprint arXiv:2203.09750.
10. Kim, T. (2022). Metaverse, web3 and nfts: The new internet primitive. arXiv preprint arXiv:2201.03178.
11. Krueger, M. W. (1991). Artificial reality III. Addison-Wesley.
12. Lee, L. H., Braud, T., Zhou, P., Wang, L., Xu, D., Lin, Z., ... & Hui, P. (2022). All one reality: Towards a holistic design framework for the Metaverse. arXiv preprint arXiv:2202.08955.
13. Mehmood, A., Natgunanathan, I., Xiang, Y., Hua, G., & Guo, S. (2019). Pptm: A privacy-preserving tokenization mechanism for delegating access to cloud-based records. *IEEE Access*, 7, 53014-53026.
14. Mell, P., & Grance, T. (2011). The NIST definition of cloud computing. NIST Special Publication, 800-145.
15. Papadopoulos, S., Lim, Y. W., Wang, Q., Lim, T., Lim, K. L., & Ong, L. Y. (2022). Privacy concerns and challenges in the metaverse. arXiv preprint arXiv:2209.02242.
16. Person, L. S. (1998). Notes toward a postcyberpunk manifesto. Slipstream.
17. Rahman, M. S., Tara, N., Rahimi, S. M., Beig, A. R., Lee, Y. K., & Ashraf, U. (2022). Conceptualizing a knowledge-defined metaverse: the primordial model. *IEEE Access*.
18. Raj, P., & Dutta, H. (2021). A critical analysis on cloud computing security issues and challenges with their mitigations. In *Information and Communication Technology for Competitive Strategies* (pp. 41-52). Springer, Singapore.
19. Rao, M. D., & Sriram, J. R. (2019). Reinventing innovation: Metaverse and its applications. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, 9(1), 1141-1146.
20. Shumairov, I., Zhao, L., Makhovskaya, R., & Stohr, A. (2022). Towards a new internet: Why decentralization matters in the metaverse. *Patterns*, 3(3), 100488.
21. Soomro, K., Qalmaid, M., Memon, Z., Aslam, S., Nawaz, R., Abbas, G., & Memon, Z. A. (2022). The metaverse ethics and privacy: A systematic mapping study. arXiv preprint arXiv:2209.01618.
22. Stephenson, N. (1992). *Snow crash*. Bantam Books.
23. Van Doorn, J., Mende, M., Noble, S. M., Hulland, J., Ostrom, A. L., Grewal, D., & Petersen, J. A. (2021). Domo arigato Mr. Roboto: Emergence of automated social presence in organizational frontlines and customers' service experiences. *Journal of Service Research*, 24(1), 3-24.
24. Van Doorn, J., Mende, M., Edelman, D., Calma, A., Samonikov, D., Jacobs, S., ... & Goodman, S. (2022). Toward a future of being human in service: A sensemaking framework for understanding metaverses. *Journal of Service Research*, 25(3), 275-306.
25. Wang, Z., Lu, P., Zu, B., Shen, W., & Lu, X. (2022). Metaverse security and privacy: A survey. arXiv preprint arXiv:2211.13092.
26. Zeng, Y., Wu, Q., Zhang, R., & Wang, S. (2022). Rethinking Privacy Leakage in the Metaverse: Who "Watches" You Using What "Data" for What "Purposes". *IEEE Internet of Things Journal*.
27. Zhang, M., Wang, Y., Xu, C., Jia, S., & Xu, G. (2022). Privmetaverse: Privacy-preserving data analytics in metaverse based on functional encryption. *IEEE Transactions on Dependable and Secure Computing*.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ S/3(4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).